

**Programma van maatregelen
Borsbeek – Fort III
Academie**

Natasja Reyns en Jordi Bruggeman

Gemotiveerd advies

Er werd een proefsleuvenonderzoek (projectcode: 2021H99) uitgevoerd, dat aangeeft dat er geen bijkomend archeologisch onderzoek meer nodig geacht wordt in het kader van de geplande vergunningsaanvraag.

Een bureauonderzoek (projectcode 2020L132) gaf aan dat het onderzoeksgebied zich in een archeologisch interessante zone bevindt, maar dat de huidige archeologische kennis nog vrij beperkt is. Het was niet duidelijk in welke mate het onderzoeksgebied reeds verstoord is. In de omgeving zijn resten gekend vanaf de steentijd tot in de nieuwste tijd.

Het terrein is gelegen aan de noordzijde van Fort III in Borsbeek. Het is het eerst gebouwde fort van de Brialmontvesting rond Antwerpen. Het bakstenen fort werd gebouwd in 1860-1864. Het verdedigingssysteem was echter snel voorbijgestreefd. In 1906 werd een wet gestemd die voorzag in de afbraak van de omwalling en in 1909 besloot men de bouw van een vooruitgeschoven verdedigingsgordel. Hierdoor verloor de fortengordel van Brialmont aanzienlijk aan betekenis. Het reduit en de caponnière van het fort zijn gebombardeerd tijdens de Tweede Wereldoorlog. Verschillende onderdelen van het fort zijn na de Tweede Wereldoorlog gesloopt.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden resten van een wegtracé en bijhorende landindeling vastgesteld, die we kunnen dateren in de 20ste eeuw. Tussen 1948 en 1951 werd binnen het onderzoeksgebied een loods opgericht. Ook resten die hieraan te relateren zijn, werden tijdens het onderzoek aangetroffen. Verder zijn nog enkele kuilen en verstoringen vastgesteld die eveneens in de nieuwste tijd te dateren zijn.

De aangetroffen resten werden voldoende onderzocht en gedocumenteerd tijdens het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek. We kunnen de vaststellingen verder ook relateren aan historische kaarten en luchtfoto's. Dit alles maakt dat we verwachten dat het potentieel op kennisvermeerdering in geval van bijkomend onderzoek slechts laag is. Te laag om de kosten ervan te verantwoorden. We adviseren dan ook dat er in het kader van de geplande werken binnen het onderzoeksgebied geen bijkomende archeologische maatregelen meer nodig zijn.

Omwille van de afwezigheid van potentieel op kennisvermeerdering worden de punten 7° en 8° van de Code van Goede Praktijk 12.5.1.3 niet uitgewerkt.

Naar aanleiding van het uitgevoerde archeologische vooronderzoek zijn geen verdere maatregelen vereist. Daarom wordt geen programma van maatregelen opgemaakt.